

بررسی تاثیر وسایل کمک آموزشی و شیوه تدریس فعال معلمین بر تقویت روحیه از دیدگاه دانش آموزان متوسطه استان سیستان و بلوچستان

غلامنبی اکاتی

کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، مربی و عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید مطهری زاهدان

چکیده

بشر از قرن ها پیش تمایل به شناختن خود و دنیای خود داشته است و در این عرصه تلاش های بسیاری انجام داده است. لیکن متأسفانه عدم توانایی وی به حل این دو معما به طریق علمی و منطقی، وی را به سوی ماوراء الطبیعه سوق داده است و به موهوم پرستی مبدل ساخت. در حالی که در ده های اخیر، با توجه به پیشرفت علم، دانشمندان به این نتیجه رسیده اند که، با بکارگیری از اصول بهداشت روانی می توان از بسیاری از بیماری های روانی جلوگیری کرد. این اصول بهداشتی روانی را می توان در مدرسه در قالب های مختلف به دانش آموزان اموخت تا بتوانند روان آرام تری داشته باشند. یکی از این اصول روانی که در مدرسه می توان روی آن کار کرد افزایش روحیه دانش آموزان از راه های مختلف می باشد. در این تحقیق به تاثیر وسایل کمک آموزشی و شیوه تدریس فعال معلمین از دیدگاه دانش آموزان متوسطه استان سیستان و بلوچستان بر تقویت روحیه آنان می پردازیم. روش تحقیق از نوع توصیفی پیمایشی می باشد و بر این اساس جامعه آماری و شیوه نمونه گیری به این ترتیب می باشد که کلیه دانش آموزان سال اول دوم تا سوم دوره متوسطه استان سیستان و بلوچستان به عنوان جامعه آماری این پژوهش شناسایی و انتخاب شدند که مجموع آنها ۶۴۱۴۰ نفر برآورد شده است. پرسشنامه شامل ۲۴ سوال می باشد. برای تعیین روایی و اعتبار این پرسشنامه علاوه بر نظر خواهی از متخصصان مختلف که نتیجه رضایت بخشی نیز داشت از آزمون آلفا کرون باخ هم استفاده شده است و نرم افزار SPSS نشان داد ۷۹ درصد معتبر بوده است. نتایج نشان داد که وسایل کمک آموزشی و روش تدریس فعال معلمین تاثیر مثبتی در روحیه دانش آموزان دارد.

کلمات کلیدی: وسایل کمک آموزشی، شیوه تدریس، تقویت روحیه دانش آموزان

۱- مقدمه:

با نگاهی به نسل های هر جامعه خواهیم دید که در هر جامعه، سه نسل وجود دارد. اولین نسل، نسلی است که در مرحله ی کودکی و نوجوانی به سر می برد و از نظر توانایی فکری و جسمی و مهارت های ذهنی و عملی به آن مرحله از رشد نرسیده است که وارد حوزه های اندیشه و عمل شود. نسل دوم، نسلی است که سن ۲۰ تا ۶۰ سال را می گذراند. آنها افرادی هستند که در بخش ها و سازمان های مختلف جامعه مشغول به کارند. سومین نسل، نسلی است که سال های فعالیت و خدمت خود را پشت سر گذاشته و دوران بازنشستگی و سالمندی را می گذراند. این سه نسل در تمامی جوامع به صورت طبیعی کنار هم بوده و هستند. (فرهادیان، ۱۳۹۲)

ولی همیشه نسل اول، یعنی نسل کودک و نوجوان با گذشت زمان به نسل بالغ تبدیل می شود و به تدریج جای نسل دوم را در امور کشوری و تصمیم گیری می گیرد. این نسل به محض بلوغ، عهده دار اداره ی جامعه خواهد شد و در بخش هایی همچون صنعت، کشاورزی، ارتش، خدمات اقتصادی، بهداشتی و مانند این ها مشغول به کار می شود. از آنجا که اشتغال در این امور نیازمند تخصص و مهارت های کافی است، بخش مهمی در هر جامعه وجود دارد که وظیفه اش آماده نمودن کودکان و نوجوانان جامعه برای آینده است. این بخش همان "آموزش و پرورش" است. کار آموزش و پرورش بر آوردن نیازهای فوری و روزمره ی بشر همچون آب و غذا و ... نیست؛ بلکه باید کودکان و نوجوانان را برای ورود به جامعه در آینده آماده نماید. (همان)

در عصر ما این مسلم گشته است که، رفتار بشر نتیجه موقعیت ها و تعامل متعددی است که مهمترین آنان، خانواده، مدرسه و اجتماع باشد. هنگام طفولیت و کودکی این سه عامل، اساس شخصیت فرد را پی ریزی میکند و پایه رفتار های بعدی او را استوار میسازد. اگر خانواده، مدرسه و اجتماع هر یک وظایف خود را به خوبی انجام دهند، شانس موفقیت در کودک زمان بلوغ و بزرگسالی افزایش می یابد. (احمدی، ۱۳۹۰)

بشر از قرن ها پیش تمایل به شناختن خود و دنیای خود داشته است و در این عرصه تلاش های بسیاری انجام داده است. لیکن متأسفانه عدم توانایی وی به حل این دو معما به طریق علمی و منطقی، وی را به سوی ماوراء الطبیعه سوق داده است و به موهوم پرستی مبدل ساخت. در حالی که در ده های اخیر، با توجه به پیشرفت علم، دانشمندان به این نتیجه رسیده اند که با بکارگیری از اصول بهداشت روانی می توان از بسیاری از بیماری های روانی جلوگیری کرد. این اصول بهداشتی روانی را می توان در مدرسه در قالب های مختلف به دانش آموزان اموخت تا بتوانند روان آرام تری باشند. یکی از این اصول روانی که در مدرسه می توان روی آن کار کرد افزایش روحیه دانش آموزان از راه های مختلف می باشد (گنجی، ۱۳۹۳).

۲- بیان مساله:

اگر دانش آموزان در تعامل و کشاکش با محرک ها و نیاز ها و فشار ها فائق بیاید و بتواند حداقل به شکل واقع بینانه ای خود را ساسگار سازد و یا با آنان کنار بیاید، ممکن است صاحب روحیه (قسمتی بهداشت روانی به معنی استعداد روان برای هماهنگ، خوشایند و موثر بودن برای موقعیت های دشوار، انعطاف پذیر بودن و برای بازیابی تعادل توانایی داشتن می باشد) بالا یا معمول ان خواهند بود اگر چنانچه در تعامل با محرک ها و نیاز ها و فشار های فوق پیروز نشوند و راه شکست را پیش گیرند، به طور قطع در خود احساس نا امنی نموده و بهداشت روانی آنان در مخاره قرار خواهد گرفت، به این ترتیب روحیه آنان رو به پسرفت خواهد بود (گنجی، ۱۳۹۳).

با توجه به بررسی های به عمل آمده به نظر می رسد که دانش آموزان دوره متوسطه استان سیستان و بلوچستان، علاقه زیادی به فراگیری علم و دانش ندارند و یا این علاقه به حداقل رسیده است. آنان برای حضور در مدارس با مشکلات عدیده ای از قبیل، بی علاقهی، بی انگیزگی، رو به رو هستند. بانگاهی به امار و میزان ترک تحصیل، افت تحصیل، نرخ مردودی، نرخ قبول شدگان، نرخ گذر و غیره در مدارس متوسطه استان، روشن خواهد شد که بسیاری از دانش آموزان هیچ انگیزه ای برای

فراگیری علم و دانش از خود نشان نمی دهند فقط برای رفع تکلیف و اقناع والدین اطرافیان، هر روز به سوی مدرسه گام بر میدارند (سازمان آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان).

۳- ضرورت و اهمیت :

تحقیق در حیطه آموزش و پرورش، یک تحقیق بنیادی و کاربردی می باشد، اگر با تفکر سیستمی آموزش و پرورش نگاهی بیافکنیم و دانش آموزان را به عنوان درون داد، ساختار سازمانی و نیروی انسانی و فن اوری و تکنولوژی آموزشی و عمل انتقال یادگیری را به عنوان فرایند و فارغ التحصیلان را به عنوان برون داد ببینیم متوجه خواهیم شد که هر برنامه آموزشی که سیاستگذاران آموزش و پرورش طراحی و تنظیم می کنند در طول ۱۲ سال روی دانش آموزان پیاده خواهد شد و به ظاهر اجتناب ناپذیر است و آنان با این برنامه ها آموزشی خواهند دید پس چه بهتر که این برنامه ها بر اساس اجرای تحقیق و نتایج آن انتخاب و در صورت آزمون و ضمانت اجرایی آن در کل کشور اجرا گردد (رامشینی، ۱۳۸۸).

بنابر این اولین و مهمترین ضرورت و اهمیت این تحقیق، ماهیت خود آموزش و پرورش می باشد و اما سایر ضرورت و اهمیت های این تحقیق:

- ۱- تجدید نظر بانیان نظام آموزش و پرورش در تعیین و انتخاب سیاست ها و برنامه های مربوط به آموزش و پرورش.
 - ۲- بهبود وضع آموزشی
 - ۳- بهبود وضعیت بهداشت روانی دانش آموزان دوره متوسطه استان.
 - ۴- افزایش کارایی و اثر بخشی معلمان، اولیا، کادر آموزشی دوره متوسطه استان.
 - ۵- کمک به اولیا مدارس و والدین دانش آموزان در درک درست آنان.
 - ۶- شناسایی عوامل موثر در تقویت روحیه دانش آموزان از دیدگاه خود آنان
- با توجه به علمی بودن این پژوهش می توان از طریق نشریات و مجلات مرتبط با آموزش و پرورش در اختیار معلمان، مربیان، و والدین قرار گیرد تا از نتایج آن استفاده نمایند.

۴- پیشینه تحقیق

نوربرت میشل و همکارانش (۲۰۰۹) روش تدریس فعال و غیر فعال را در بین دانشجویان مقایسه کرده که نتیجه تحقیق برتری روش تدریس فعال را تاکید کرد به این صورت که جامعه آماری این تحقیق تعداد دانش آموزان یک دانشگاه بود اما نتیجه بدست آمده از آن قابل تامل است و بیانگر این موضوع که نه تنها روش فعال تدریس در بین معلمان در مدارس بر دانش آموزان تاثیر مثبت میگذارد بلکه همین روش در بین اساتید دانشگاه بر دانشجویان نیز چنین تاثیری دارد.

رامین نوظهوری پهرآباد و همکارانش (۱۳۹۲) تحقیقی تحت عنوان «مقایسه تأثیر روشهای تدریس فعال و غیر فعال بر هوش هیجانی دانش آموزان» را ارائه کردند که در آن نتایج حاصل نشان داد که بین هوش هیجانی دانش آموزانی که با روش های تدریس فعال آموزش دیده اند و دانش آموزانی که با روش غیرفعال آموزش دیده اند تفاوت معنی دار وجود دارد.

اسوخیا (۲۰۰۹) تحقیقی بر روی نقش وسایل کمک آموزشی در یادگیری بهتر زبان انگلیسی ارائه کرد که در این تحقیق نقش وسایل کمک آموزشی بسیار مثبت ارزیابی شد.

۵- اهداف تحقیق:

هدف کلی این پژوهش بررسی تاثیر وسایل کمک آموزشی و شیوه تدریس فعال معلمان از دیدگاه دانش آموزان متوسطه استان سیستان و بلوچستان بر تقویت روحیه آنان می باشد.

اهداف فرعی:

- ۱- آیا وسایل کمک آموزشی، از دیدگاه دانش آموزان دوره متوسطه استان در تقویت روحیه آنان موثر است؟
۲- آیا شیوه تدریس فعال معلمین دوره متوسطه استان در تقویت روحیه آنان موثر است؟

۶- تعریف عملیاتی متغیرها:

روحیه: منظور از روحیه در این تحقیق بخشی از بهداشت روانی به معنی استعداد روان برای هماهنگی، خوشایند و موثر بودن برای موقعیت های دشوار، انعطاف پذیر بودن برای بازیابی تعادل و توانایی داشتن می باشد (شهیدی و حمدیه، ۱۳۹۴).
دانش آموزان دوره متوسطه: کلیه دانش آموزان دختر و پسر، در مقاطع، رشته تحصیلی و پایه تحصیلی مختلف که در سراسر مدارس دوره متوسطه استان در حال تحصیل می باشند (سازمان آموزش و پرورش استان سیستان و بلوچستان).
وسایل کمک آموزشی: استفاده از وسایل عملی و گارگاهی مانند، اورهد، اوپک، کیت های مختلف آموزشی و ... مربوط به عنوان هر درس (Azizfar, 2009).
شیوه تدریس فعال: به کار گیری از روش ندریس اکتشافی به جای شیوه تدریس نمایشی، روش تدریسی که در آن دانش آموز فعال می باشد و فقط معلم متکلم نمی باشد (Azizfar, 2009).

۷- فرضیه ها:

- ۱- وسایل کمک آموزشی از دیدگاه دانش آموزان دوره متوسطه استان در تقویت روحیه آنان موثر است.
۲- شیوه تدریس فعال معلمین دوره متوسطه استان، از دیدگاه آنان در تقویت روحیه آنان موثر است.

۸- روش و ابزار:

روش تحقیق از نوع توصیفی پیمایشی می باشد و بر این اساس جامعه آماری و شیوه نمونه گیری به این ترتیب می باشد که کلیه دانش آموزان سال اول دوم تا سوم دوره متوسطه استان سیستان و بلوچستان به عنوان جامعه آماری این پژوهش شناسایی و انتخاب شدند که مجموع آنها ۶۴۱۴۰ نفر برآورد شده است که دارای جنسیت، رشته تحصیلی، پایه تحصیلی و محل تولد متفاوت می باشد و در دبیرستان های دولتی، شبانه روزی و غیر انتفاعی و ... در سراسر استان مشغول به تحصیل می باشند. از تعداد کل جامعه تحقیق بر اساس جدول مورگان تعداد ۵۲۰ نفر به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند که این تعداد از مدارس و شهرستان ها و مناطق مختلف استان براساس دو روش نمونه گیری زیر انتخاب شده اند:
۱- روش نمونه گیری خوشه ای: که بر مبنای آن شهر های مناطق و بخش های آموزش و پرورش استان مشخص و به عنوان جمعیت هدف انتخاب شدند و با استفاده از نمونه گیری خوشه ای چند شهر و منطقه و بخش به صورت تصادفی انتخاب شده اند (کرلینجر، ۱۳۹۳).

۲- روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای: که بر مبنای آن در هر شهر، شهرستان و منطقه و بخش آموزش و پرورش بر اساس تعداد دانش آموزان دوره متوسطه استان به شکل نمونه گیری تصادفی طبقه ای ۵۲۰ نفر انتخاب شدند (کرلینجر، ۱۳۹۳).
بر این اساس تعداد نمونه ها به تفکیک شهرستان ها به این صورت است که: ناحیه یک زاهدان و میرجاوه ۱۳۱ نفر، ناحیه دو زاهدان و نصرت آباد ۱۳۵ نفر، خاش ۴۴ نفر، ایرانشهر سرباز و سراوان ۷۵ نفر، چابهار و نیکشهر ۲۸ نفر و شهرستان زابل ۱۰۸ نفر در این نمونه سهم دارند.

ابزار مورد استفاده در این پژوهش از نوع محقق ساخته می باشد که برای تهیه و تدوین آن ابتدا براساس مطالعات اکتشافی و نظر سنجی از تعدادی دانش آموزان دوره متوسطه اطلاعاتی راجع به عوامل موثر در تقویت روحیه به دست آمده است که تعداد آنها بسیار زیاد و متنوع بود که از بین آنها دو عامل به عنوان فرضیه مورد استفاده قرار گرفته است. پرسشنامه محقق ساخته، بسنه پاسخ، طیف لیکرد تدوین شده است. پرسشنامه شامل ۲۴ سوال می باشد. برای تعیین روایی و اعتبار این

پرسشنامه علاوه بر نظر خواهی از متخصصان مختلف که نتیجه رضایت بخشی نیز داشت از آزمون آلفا کرون باخ هم استفاده شده است و نرم افزار SPSS نشان داد ۷۹ درصد معتبر بوده است (فرگوسن، ۱۳۹۳).

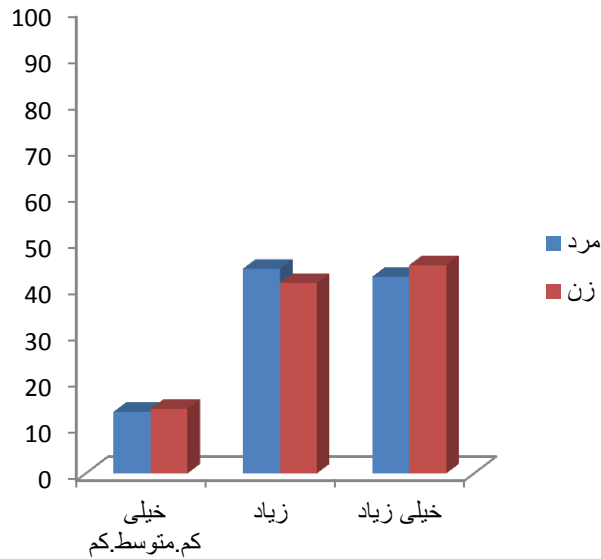
پرسشنامه تحقیق به پیوست راهنمای اجرای آن در اختیار رابط پژوهشی ادارات آموزش و پرورش شهر، شهرستان، منطقه و بخش داده شد و از آنها خواسته شد تا پرسشنامه ها را روی دانش آموزان توزیع و اجرا کنند. در برخی از شهرها پرسشنامه توسط خود محقق اجرا و توزیع شد. گفتنی است که همکاری دانش آموزان در این زمینه بسیار مطلوب بوده است و مدت زمان اجرای آن حدود ده ماه طول کشیده است و پس از جمع آوری کلیه پرسشنامه ها اطلاعات کیفی به کمی تبدیل شده است و تمام کد گذاری ها و تحلیل ها توسط نرم افزار SPSS صورت گرفته است و اطلاعات خروجی توسط یک متخصص امار مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

۹- نتایج و جداول:

فرضیه اول :

جدول شماره ۱ نتایج فرضیه اول به تفکیک جنسیت

رتبه	متوسط، کم، خیلی کم	زیاد	خیلی زیاد	جمع
-	۰-۱۴	۱۹- ۱۵	۲۰-۲۴	-
فراوانی (مرد)	۳۲	۱۰۶	۱۰۲	۲۴۰
فراوانی (زن)	۳۹	۱۱۵	۱۲۶	۲۸۰
درصد فراوانی (مرد)	۱۳/۳	۴۴/۲	۴۲/۵	۱۰۰
درصد فراوانی (زن)	۱۳/۹	۴۱/۱	۴۵	۱۰۰

نمودار شماره ۱ تحلیل فرضیه اول

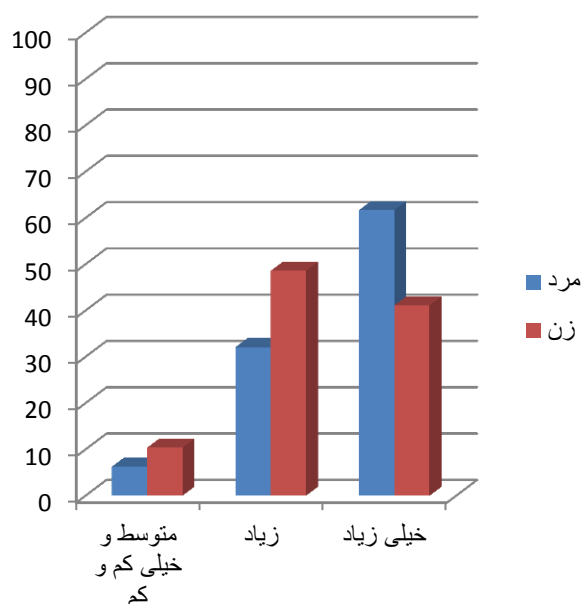
نتایج تحلیل در جدول و نمودار شماره یک که به تفکیک جنسیت می باشد، نشان می دهد که ۱۳/۳ درصد از پاسخ گویان مرد تاثیر برگزاری وسایل کمک آموزشی را در تقویت روحیه دانش آموزان متوسط، کم و خیلی کم موثر توصیف نموده اند در صورتی که ۸۶/۷ درصد از آنان تاثیر این عامل را در تقویت روحیه دانش آموزان زیاد و خیلی زیاد توصیف کرده اند و همچنین ۱۳/۷ درصد از پاسخ گویان زن تاثیر برگزاری وسایل کمک آموزشی را در تقویت روحیه دانش آموزان متوسط، کم و خیلی کم موثر توصیف نموده اند در صورتی که ۸۶/۱ درصد از آنان تاثیر این عامل را در تقویت روحیه دانش آموزان زیاد و خیلی زیاد توصیف کرده اند چون خن ۲ محاسبه شده ۵۰۹/۰. از مقدار بحرانی جدول با درجه آزادی ۲ در سطح ۹۵ درصد (۵/۹۹) کوچکتر می باشد. یعنی استفاده از وسایل کمک آموزشی از دیدگاه دانش آموزان در تقویت روحیه آنان موثر می باشد. در جدول شماره یک $p > .05$ همچنین مقدار $DF=2$ و در پایان $X^2=0/509$ می باشد.

فرضیه دوم:

جدول شماره ۲ نتایج فرضیه دوم به تفکیک جنسیت

جمع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط کم. خیلی کم	جمع
-	۲۴-۲۹	۱۸-۲۳	۰-۱۷	-
۲۴۰	۱۴۸	۷۷	۱۵	فراوانی (مرد)
۲۸۰	۱۱۵	۱۳۶	۲۹	فراوانی (زن)
۱۰۰	۶۱/۷	۳۲/۱	۶/۳	درصد

فراوانی (مرد)				
درصد	۱۰/۴	۴۸/۶	۴۱/۱	۱۰۰
فراوانی (زن)				

نمودار شماره ۲ تحلیل فرضیه دوم به تفکیک جنسیت

نتایج تحلیل در جدول و نمودار شماره دو که به تفکیک جنسیت می باشد، نشان می دهد که ۶/۳ درصد از پاسخ گویان مرد تاثیر شیوه تدریس فعال را در تقویت روحیه دانش آموزان متوسط، کم و خیلی کم موثر توصیف نموده اند در صورتی که ۹۳/۹ درصد از آنان تاثیر این عامل را در تقویت روحیه دانش آموزان زیاد و خیلی زیاد توصیف کرده اند و همچنین ۱۰/۴ درصد از پاسخ گویان زن تاثیر شیوه تدریس فعال را در تقویت روحیه دانش آموزان متوسط، کم و خیلی کم موثر توصیف نموده اند در صورتی که ۸۹/۷ درصد از آنان تاثیر این عامل را در تقویت روحیه دانش آموزان زیاد و خیلی زیاد توصیف کرده اند چون خی ۲ محاسبه شده ۲۱/۹۹ از مقدار بحرانی جدول با درجه آزادی ۲ در سطح ۹۹ درصد (۹/۲۱) بزرگتر می باشد. یعنی استفاده از وسایل کمک آموزشی از دیدگاه دانش آموزان در تقویت روحیه آنان موثر می باشد. در جدول شماره دو $p < .1$ همچنین مقدار $DF=2$ و در پایان $x^2=21/99$ می باشد.

۱۰- نتیجه گیری:

در عصر ما این مسلم گشته است که، رفتار بشر نتیجه موقعیت ها و تعامل متعددی است که مهمترین آنان، خانواده، مدرسه و اجتماع باشد. هنگام طفولیت و کودکی این سه عامل، اساس شخصیت فرد را پی ریزی میکند و پتایه رفتار های بعدی او را استوار میسازد. اگر خانواده، مدرسه و اجتماع هر یک وظایف خود را به خوبی انجام دهند، شانس موفقیت در کودک زمان بلوغ و بزرگسالی افزایش می یابد. آموزش و پرورش یکی از نهاد های مهم اجتماعی است که با پذیرش مسئولیت تربیتی و آموزشی نقش مهمی را در شکوفایی استعداد ها و افزایش قابلیت های افراد جامعه ایفا می نماید. ایجاد محیطی مناسب که بتواند آموختن و یادگیری به طور موثری در ان اتفاق بیفتد. تحقیق حاضر این منظور را تسهیل می نماید. ایجاد چنین موقعیتی منوط

به اعمال مدیریت و اثر بخش می باشد. احساس مشکل انگیزه اصلی و اساسی در اجرای پژوهش می باشد. در این قسمت از پژوهش نتایج تجزیه و تحلیل پرسش های اساسی مورد بحث قرار می دهیم. در فرضیه شماره یک یعنی استفاده از وسایل کمک آموزشی در تقویت روحیه دانش آموزان دوره متوسطه استان، با عنایت به نتایج بدست آمده می توان و از انجایی که این فرضیه با ۴ پرسش مطرح شده در پرسشنامه محقق ساخته مورد بررسی قرار گرفت و مشخص شد که درصد کثیری از پاسخ گویان تاثیر استفاده از وسایل کمک آموزشی را در تقویت روحیه دانش آموزان دوره متوسطه استان، زیاد و خیلی زیاد موثر دانسته اند لذا با توجه به فراوانی مورد انتظار این فرضیه به لحاظ آماری معنی دار شد. این پژوهش با تحقیق اسوخیا (۲۰۰۹) همسو می باشد و اما در فرضیه شماره دو یعنی بررسی شیوه تدریس فعال معلمان در تقویت روحیه دانش آموزان دوره متوسطه استان، با توجه به نتایج بدست آمده از تجزیه و تحلیل داده ها در ۵ سوال مربوط به این فرضیه در پرسشنامه محقق ساخته این نتیجه را نشان می دهد که در صد بالای از پاسخ گویان شیوه تدریس فعال معلمان را در تقویت روحیه انان زیاد و خیلی زیاد موثر دانستند و توصیف نمودند لذا با توجه به فراوانی مورد انتظار این فرضیه به لحاظ آماری معنی دار شد. همچنین پژوهش حاضر در راستای نتایج بدست آمده از تحقیق نوربرت میشل و همکارانش (۲۰۰۹) که روش تدریس فعال و غیر فعال را مقایسه کرده که نتیجه تحقیق برتری روش تدریس فعال را تاکید کرد. و همچنین دیدگاه زان پیاژه که معتقد است هر وقت به کودکان چیزی یاد می دهیم بی آن که او را در این امر شرکت دهید او را از این که خودش موضوع را کشف کند، باز می داریم و در نتیجه کار آموزش با شکست رو به رو می شود. در این قسمت به ذکر چند پیشنهاد می پردازیم:

- ۱- نتایج تحقیق به نحوی در دسترس اولیا، کادر آموزشی، مدیران، معاونان و معلمان مدارس متوسطه قرار داده شود.
- ۲- قانونمند نمودن اردو های تفریحی-علمی برای دانش آموزان دوره متوسطه استان.
- ۳- ارائه راه کارهای مناسب برای چگونگی برخورد صحیح با دانش آموزان در انعقاد جلسات انجمن و اولیا.

منابع و ماخذ:

۱. احمدی، صادق، (۱۳۹۰)، ۴۸ روش در تغییر رفتارهای کودکان و نوجوانان قابل استفاده اولیا و مربیان، تبریز، هادی، ۹۸ص.
 ۲. رامشینی، موسی، (۱۳۸۸)، روش تحقیق در آموزش و پرورش "طرز تهیه و نوشتن رساله یا پایان نامه تحصیلی"، سبزوار، امید مهر، ۳۱۲ص.
 ۳. شهیدی، شهریار، حمدیه، مصطفی، (۱۳۹۴)، اصول و مبانی بهداشت روانی، تهران، سمت، ۲۸۸ص.
 ۴. فرهادیان، رضا، آنچه والدین و مربیان باید بدانند، (۱۳۹۲)، قم، موسسه بوستان، ۱۲۰ص.
 ۵. فرگوسن، جرج اندرو، تاکانه، یوشیو، (۱۳۹۳)، تحلیل آماری در روان شناسی و علوم تربیتی، مترجمان: علی دلور و سیامک نقشبندی، تهران، ارسباران، ۷۱۲ص.
 ۶. کرلینجر، فردریک نیکلز، (۱۳۹۳)، مبانی پژوهش در علوم رفتاری، ترجمه: حسن پاشا شریفی، تهران، آوای نور، ۵۳۲ص.
 ۷. گنجی، حمزه، (۱۳۹۳)، بهداشت روانی، تهران، ارسباران، ۳۶۴ص.
 ۸. نوظهوری پهرآباد، ر، پوشنه، ک، عصاره، ع، رسولی، سمیه، فصلنامه فناوری آموزش، دوره ۸، شماره ۱، پاییز ۱۳۹۲، صفحه ۶۵-۵۹.
9. Asokhia, Momba. Improvisation/Teaching Aids: Aid to Effective Teaching of English Language. International Journal of Educational Sciences. VOLUME 1, Number 2, DECEMBER 2009, 79-85.

10. Michel.Norbert.Cater.John. Otmar .Varela. Active Versus Passive Teaching Styles: An Empirical Study of Student Learning Outcomes.HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT QUARTERLY, vol. 20, no. 4, Winter 2009.